

"Senaste seklets största rättsskandal"

– Först blir man vanvårdad när man omhändertas som barn och placeras i fosterhem eller på barnhem. Sedan blir man kränkt och sviken en andra gång från samhällets sida när tanken är att ge upprättelse. Det kan jag inte släppa.

Det säger **Roland Utbult**, riksdagsledamot för KD, som nu [motionerat i riksdagen](#) om att Ersättningsnämndens arbete bör följas upp och utvärderas.

Till Ersättningsnämnden kunde de som varit placerade mellan 1920 och 1980 och varit utsatta för vanvård ansöka om ett ersättningsbelopp på 250 000 kronor.

"Förväntansfulla vandrade de drabbade dit, om än på skakiga ben, för att lägga fram sin berättelse inför ett antal jurister och en psykolog. Att berätta om svåra upplevelser är inte självklart. Ska man kunna berätta om de övergrepp och försummelser man utsatts för måste förutsättningarna vara så bra som möjligt så att berättelsen blir fullständig och kan bli underlag för en bedömning. Tyvärr finns flera berättelser som visar att de bästa förutsättningarna inte gavs, vilket också kan ha påverkat det underlag som låg till grund för bedömningen.", skriver Roland Utbult i sin motion.

Av de 5000 som sökte fick 54 procent avslag och blev helt utan ersättning,

– Det är en av det senaste seklets största rättsskandaler, säger Roland Utbult.

Han jämför med dem som blev tvångssteriliserade i Sverige under 1900-talet. 1999 infördes en lag om ersättning till de som tvångssteriliserats. Drygt 2000 sökte och av dem beviljades nästan åttio procent ersättning.

Sveriges hantering av upprättelseprocessen har även upprört internationella forskare. En av de som reagerade starkast vid en internationell konferens i Norrköping 2016 var Patricia Lundy från universitetet i Ulster på Nordirland.

– Upprättelsen måste utgå från de berörda och deras behov. Jag blir chockad när jag hör om den svenska processen och hur de berörda inte alls deltagit på lika villkor, [sa hon till SocialPolitik](#).

Ersättningsnämndens lades ned 30 juni 2016. Av den miljard som avsatts återlämnades hälften till staten, något som Roland Utbult också ser som en anledning till granskning av nämndens arbete.

– Jag har varit riksdagsledamot sedan 2010, om jag får gehör för motionen skulle det vara värt alla de här årens arbete. Det här är den viktigaste frågan för mig.

Motionen välkomnas av Ann, Monica, Johnny, Pernilla och Christer i Västra Götaland som alla varit omhändertagna av samhället och fosterbarn.

– **Vi bär med oss erfarenheten av** tiden som placerade och den lärdom det gav oss hela våra liv. Det är något alla borde ta del av för bättre förståelse och också för att det ska leda till förändring för dagens unga omhändertagna, säger de och fortsätter:

– Vi har länge önskat en utvärdering av Ersättningsnämnden och uppskattar att motionen har lagts. Vi ser fram emot ett positivt agerande från riksdagens ledamöter. Ersättningsnämnden innebär för många av oss att vi förminskades ytterligare.

Text: Anna Fredriksson

Läs vår serie ["Så blev vanvårdade utan upprättelse"](#).